

Aan de Minister van Economische Zaken

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Digitale Economie

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum

10 december 2025

Kenmerk

DGED-DE / 102955108

nota
TER BESLISSING

Voortgang AI-fabriek en AI-gigafabrieken
initiatief

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Aanleiding

Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over het AI-gigafabrieken initiatief en de voortgang van de AI-fabriek in Groningen. Met deze brief wordt daarnaast het rapport aan de Kamer verstuurd dat het onderzoeksbureau Ecorys heeft opgesteld in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken over de meerwaarde van een mogelijke AI-gigafabriek in Nederland.

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met verzending van de kamerbrief aan de Kamer.

Kernpunten

AI-fabriek

- EZ heeft na de honorering van EU-financiering in oktober jl. gewerkt aan het beschikken van de subsidie (Rijks- en regiomiddelen, onder andere via Nij Begun) aan het consortium voor de AI-fabriek. Deze is nog gepland voor dit jaar.
- Het kabinet hanteert de werkwijze dat vanuit artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet (CW 3.1) voor voorstellen met significante gevolgen een apart kader ('Beleidskeuzes uitgelegd') wordt opgenomen in Kamerbrieven. Voor de rijksbijdrage aan de realisatie van de AI-fabriek, is dit kader als bijlage bij deze Kamerbrief meegenomen.
- De start van het AI-expertisecentrum is voorzien in april 2026. Naar verwachting is de openstelling van de AI-supercomputer in eind 2027 of begin 2028 voorzien. De tijdslijnen van de realisatie van de AI-supercomputer is afhankelijk van de aanbesteding door de EuroHPC JU.

- De brief is ambtelijk afgestemd met BZK, DEF, OCW, VWS en LVVN vanwege hun bijdragen aan de AI-fabriek.

AI-gigafabrieken

- Op 9 december heeft de Raad voor Concurrentievermogen ingestemd met de amendering van de EuroHPC-verordening waarin de AI-gigafabrieken als pijler zijn meegenomen.
- De tekst zal definitief door de Raad worden aangenomen nadat het Europees Parlement zijn standpunt heeft uitgebracht en een juridisch-taalkundige herziening heeft plaatsgevonden.
- In de door de Raad ingestemde amendering zijn ten opzichte van de door de Commissie voorgestelde tekst onder andere twee grote wijzigingen meegenomen:
 - Geselecteerde AI-gigafabrieken worden gefinancierd via een gezamenlijke aanbesteding door de EuroHPC JU en de deelnemende landen. Vooraf dienen deelnemende landen en de EuroHPC JU een aanbestedingsovereenkomst (de *Joint Procurement Agreement*) te sluiten. Lidstaten doen door het tekenen van deze overeenkomst, nog voor de publicatie van de officiële call voor AI-gigafabrieken en de selectie van AI-gigafabrieken, een officiële financiële toezegging om hun deel van een eventuele AI-gigafabriek op hun grondgebied mee te financieren. Er wordt dus niet door lidstaten financieel gecommiteerd aan één specifiek AI-gigafabriek consortium.
 - Het wordt mogelijk om één AI-gigafabriek te realiseren op meerdere locaties die via zeer snelle, breedbandige netwerken met elkaar verbonden zijn: een zogeheten multi-site AI-gigafabriek. Dit kan zowel binnen één lidstaat als verspreid over meerdere lidstaten, afhankelijk van de keuze van de AI-gigafabriek consortia.
- Er zijn vooralsnog geen middelen op de Rijksbegroting gereserveerd. Er zal naar verwachting uiterlijk in januari besloten moeten worden of, en zo ja met hoeveel middelen, de aanbestedingsovereenkomst getekend kan worden.
- De verschillende mogelijkheden voor deelname, zowel het (financieel) ondersteunen van een AI-gigafabriek initiatief in Nederland als het samenwerken met consortia in andere lidstaten, worden nog onderzocht.
- Buiten het Europese traject staat het consortia vrij, om binnen de toepasselijke kaders voor o.a. ruimte, AI infrastructuur te realiseren. Dit wordt ook aangemoedigd waar dat bijdraagt aan het nationale AI ecosysteem.